

Уколико намјеравате да наставите рад на овој проблематици, да ли сте успјели да анимирате друге субјекте у смислу продужења реализације овог програма/пројекта?

Напомена

Овим потписом потврђујем да су све информације које су дате у извјештају о реализацији програма/пројекта тачне:

М. П.

Потпис овлашћеног лица

714

На основу члана 8. став 2. Закона о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/08 и 13/10) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10 и 86/10), министар рада и борачко-инвалидске заштите доноси

ПРАВИЛНИК

О ПРЕВЕНТИВНИМ МЈЕРАМА ЗА БЕЗБЈЕДАН И ЗДРАВ РАД НА РАДНОМ МЈЕСТУ

1 - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се минимални захтјеви које послодавац треба да испуни у обезбјеђивању примјене превентивних мјера за безбједан и здрав рад на радном мјесту.

Члан 2.

(1) Радно мјесто, у смислу овог правилника, јесте простор намијењен за обављање послова код послодавца - у објекту намијењеном за радне и помоћне просторије или у објекту намијењеном за рад на отвореном простору или на отвореном простору, у којем радник борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца.

(2) Радне просторије и простор намијењен за рад на отвореном, у смислу овог правилника, јесу просторије и простор у којима се обављају процеси рада.

(3) Помоћне просторије, у смислу овог правилника, јесу просторије које су намијењене за хигијенске, санитарне и друге потребе радника, као што су просторије за одмор, санитарне просторије, просторије за пружање прве помоћи или просторије за повремено загријавање радника.

Члан 3.

Овај правилник не примјењује се на:

- а) саобраћајна средства – возила и транспортна средства,
- б) привремена или покретна радна мјеста,
- в) надземну и подземну експлоатацију руда и дубинско бушење,
- г) пловила за улов рибе,
- д) пољопривредно, шумско и друго земљиште на којем послодавци обављају дјелатност, а који су удаљени од њихових објеката намијењених за радне и помоћне просторије или објеката намијењених за рад на отвореном простору.

Члан 4.

Послодавац ће обезбиједити радницима рад на радном мјесту на којем су спроведене мјере за безбједан и здрав рад утврђене овим правилником.

II - МЈЕРЕ ЗА БЕЗБЈЕДАН И ЗДРАВ РАД НА РАДНОМ МЈЕСТУ

Члан 5.

Радна мјеста морају да буду организована тако да се узме у обзир приступачност радног мјеста радницима са инвалидитетом, нарочито у погледу врата, пролаза, степеништа, помоћних просторија.

Члан 6.

Да би се заштитило здравље и омогућио безбједан рад радника, послодавац ће обезбиједити:

- а) да саобраћајне површине намијењене за кретање возила и лица (у даљем тексту: саобраћајне површине) ка излазима за евакуацију у случају опасности, као и сами излази, увијек буду слободни,
- б) да се редовно врши техничко одржавање радног мјеста и опреме за рад,
- в) да се одмах отклоне сви уочени недостаци који могу да утичу на безбједност и здравље на раду,
- г) да се радно мјесто и опрема за рад, а нарочито опрема и уређаји за откривање и гашење пожара и провјетравање на радним мјестима у затвореном простору, редовно чисти и одржава на задовољавајућем нивоу хигијене,
- д) да се редовно одржава и провјерава исправност опреме и уређаја намијењених за спречавање или отклањање опасности и/или штетности, а нарочито опреме наведене у Мјерама за безбједан и здрав рад на радном мјесту.

Члан 7.

Послодавац ће радницима или њиховим представницима за безбједност и здравље на раду омогућити да имају увид у све информације које се односе на безбједност и здравље на раду, а нарочито о мјерама које се предузимају у циљу остваривања безбједних и здравих услова за рад на радном мјесту.

Члан 8.

Послодавац и радници и/или њихови представници за безбједност и здравље на раду ће сарађивати у активностима које се односе на рјешавање питања безбједности и здравља на радном мјесту.

Члан 9.

Објекти намијењени за радне и помоћне просторије, као и објекти намијењени за рад на отвореном морају да имају структуру и стабилност која одговара њиховој намјени.

1. Инсталације**Члан 10.**

(1) Електричне инсталације морају да буду пројектоване и постављене тако да не представљају опасност која може бити узрок пожара или експлозије.

(2) Сва лица морају да буду заштићена од опасног дејства електричне струје, односно од опасности од директног или индиректног додира инсталација и опреме под напоном.

(3) При пројектовању, постављању и избору материјала и заштитних уређаја мора се узети у обзир висина напона, спољашњи утицаји и компетентност лица која имају приступ дијеловима инсталација.

(4) Електричне инсталације, а нарочито оне које су изложене спољашњим утицајима, морају се редовно прегледати и одржавати у исправном стању.

Члан 11.

(1) Инсталације за развођење флуида, као што су: компримовани ваздух, гасови, паре, воде, технолошки раствори и течности, морају да буду пројектоване и постављене тако да не представљају опасност која може бити узрок пожара или експлозије.

(2) Сва лица морају да буду заштићена од опасног и/или штетног дејства флуида који се разводи инсталацијом, односно од ризика насталих опасним и/или штетним дјеловањем флуида.

(3) Инсталације за развођење флуида, а нарочито инсталације којима се разводе запаљиви, експлозивни, отровни или загушљиви флуиди, морају се редовно прегледати и одржавати у исправном стању.

2. Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности**Члан 12.**

(1) Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности морају увијек да буду слободни и омогућавају излаз најкраћом саобраћајном површином до безбједног подручја.

(2) У случају опасности, радницима мора да буде обезбијеђена благовремена и безбједна евакуација са свих радних мјеста.

Члан 13.

(1) Број, распоред и величина саобраћајних површина и излаза за евакуацију у случају опасности зависе од врсте опреме за рад која се користи, величине објекта у којем се налазе радна мјеста и највећег броја лица која могу бити присутна у објекту.

(2) Врата за евакуацију у случају опасности морају се отварати у правцу излаза из објекта.

(3) Коришћење клизних или ротационих врата као врата за евакуацију у случају опасности није дозвољено.

(4) Врата за евакуацију у случају опасности не смију бити блокирана на такав начин да их свако лице које треба да их користи не може лако и брзо отворити.

(5) Саобраћајне површине и излази за евакуацију морају да буду обиљежени одговарајућим ознакама, у складу са прописима о безбједности и здрављу на раду и ознаке морају да буду постављене на одговарајућим мјестима и постојане.

(6) Врата за евакуацију у случају опасности не смију да буду закључана.

(7) Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности, као и саобраћајне површине и врата која омогућавају приступ њима, морају бити слободни од било каквих препрека тако да се могу користити у сваком тренутку без сметњи.

(8) Саобраћајне површине и излази за евакуацију у случају опасности који захтијевају освјетљење морају имати безбједносно освјетљење одговарајућег интензитета у случају престанка општег освјетљења, односно престанка снабдијевања електричном енергијом.

3. Откривање и гашење пожара**Члан 14.**

Откривање и гашење пожара мора да буде обезбијеђено у складу са прописима о заштити од пожара.

Члан 15.

(1) У зависности од величине и намјене објекта, опреме за рад, физичких и хемијских карактеристика присутних материја и највећег могућег броја присутних лица у објекту, на радним мјестима мора се обезбиједити довољан број уређаја и инсталација за гашење пожара и, гдје је то потребно, за откривање и јављање пожара.

(2) Опрема за гашење пожара која није уграђена мора да буде лако доступна и једноставна за употребу.

(3) Опрема мора да буде обиљежена одговарајућим ознакама, које морају бити постојане и постављене на одговарајућим мјестима.

4. Провјетравање на радним мјестима у затвореном простору**Члан 16.**

На радним мјестима у затвореном простору мора да буде обезбијеђена довољна количина свјежег ваздуха, узимајући у обзир радне методе и активности, односно послове који се обављају у процесу рада и физичке напоре који се захтијевају од радника.

Члан 17.

Послодавац ће обезбиједити да се опрема и уређаји намијењени за провјетравање на радним мјестима у затвореном простору редовно чисте и одржавају на задовољавајућем нивоу хигијене.

Члан 18.

(1) У случају да се користи систем вјештачког провјетравања, тај систем мора да се одржава у исправном стању.

(2) Систем за вјештачко провјетравање ваздуха мора да буде опремљен уређајем за јављање кvara.

(3) Ако се користе уређаји за климатизацију или вентилацију, рад тих уређаја не смије изазивати непријатност радницима услед повећане брзине струјања ваздуха.

(4) Све наслаге прашине и нечистоће у уређајима за климатизацију или вентилацију, које могу да угрозе здравље радника услед загађења ваздуха, морају да буду одмах уклоњене.

5. Температура у радним и помоћним просторијама**Члан 19.**

(1) У току рада температура у радним и помоћним просторијама у којима се налазе радна мјеста мора да буде одговарајућа, у зависности од метода рада и активности, као и физичког оптерећења радника, осим на радним мјестима на којима је условљена технолошким процесом.

(2) Температура у просторијама за одмор, просторијама за раднике који су на дужности, у санитарним просторијама и просторијама за пружање прве помоћи мора да буде одговарајућа, у складу са намјеном тих просторија.

(3) Прозори, кровни прозори и стаклене преграде морају да буду изведени тако да спречавају прекомјерно дејство сунчеве свјетлости на радном мјесту, у зависности од природе послова.

(4) Температура, релативна влажност и брзина струјања ваздуха у радним просторијама морају да буду у складу са вриједностима наведеним у Табели 1. Прилога, који је саставни дио овог правилника.

Члан 20.

(1) За раднике који обављају послове у магацинима, складиштима, хладњачама или на отвореном простору морају се осигурати посебне просторије за повремено загријавање.

(2) Величина ових просторија одређује се у зависности од броја радника који ће их истовремено користити.

(3) Температура ваздуха у просторијама за повремено загријавање радника не смије да буде мања од 15 °C.

6. Природно и вјештачко освјетљење радних и помоћних просторија

Члан 21.

Радна мјеста морају да имају, у највећој могућој мјери, довољно природне свјетлости и морају бити опремљена изворима вјештачког освјетљена, који морају да обезбиједне адекватну освјетљеност у циљу остваривања безбједних и здравих услова рада.

Члан 22.

(1) Инсталације за освјетљавање радних и помоћних просторија морају да буду постављене тако да не представљају опасност за раднике која би се појавила у зависности од врсте освјетљења.

(2) Радна мјеста гдје су радници посебно изложени ризицима у случају нестанка вјештачког освјетљења морају да буду опремљени безбједносним освјетљењем одговарајуће јачине.

Члан 23.

(1) Освјетљење на радним мјестима се обезбјеђује и одржава у складу са условима технолошког процеса тако да освјетљеност радног мјеста буде равномјерна и уједначена.

(2) Боја вјештачког освјетљења која се користи не смије да утиче на препознавање ознака за безбједност и здравље на раду.

7. Подови, зидови, таванице и кровови радних и помоћних просторија

Члан 24.

(1) Подови радних и помоћних просторија не смију имати опасне избочине, рупе или нагибе, не смију бити клизави и морају бити стабилни и чврсти.

(2) Подови радних и помоћних просторија морају да буду адекватно топлотно изоловани, узимајући у обзир врсту послова и физичке активности радника.

(3) Подови радних просторија у којима се радник задржава дуже од два сата ради обављања радних активности морају имати коефицијент топлотне проводљивости мањи од 6 W/m²K.

(4) Подови радних просторија морају да буду електропроводљиви или електроизолациони, у зависности од услова технолошког процеса.

(5) Подови радних просторија морају да буду изведени са нагибом према отворима одводних канала, ако у просторијама може доћи до разливања течности или кондензације водене или других пара.

Члан 25.

(1) Зидови радних и помоћних просторија морају да буду изведени тако да се код отвора у зиду чија је висина па-рапета мања од 90 cm поставља заштитна ограда.

(2) Провидни или прозирни зидови, а нарочито преградни зидови од стакла, у просторијама или у близини радних мјеста и саобраћајних површина морају бити видно означени и израђени од безбједног материјала или на тим мјестима морају бити заштићени тако да радници не могу да дођу у контакт са њима или да претрпе повреду у случају њиховог лома.

Члан 26.

(1) Површине подова, зидова и таваница у просторијама морају да буду такви да могу да се чисте или одржавају на потребном нивоу хигијене.

(2) Подови, зидови и таванице радних и помоћних просторија морају да буду отпорни на оштећење од механичких и других утицаја, водонепропусни и изведени тако да

обезбјеђују заштиту од атмосферских утицаја, буке и вибрација и спречавају продирање опасних материја.

Члан 27.

Пристап крововима који су израђени од недовољно чврстог материјала не смије бити дозвољен, осим у случају када је обезбијеђена опрема или су предузете посебне мјере за безбједан рад на крову.

8. Прозори и кровни прозори

Члан 28.

(1) Прозори и кровни прозори морају да буду изведени тако да радници могу да их отварају, затварају, подешавају или осигурају на безбједан начин.

(2) Када су отворени, не смију се налазити у таквом положају да изазову опасност за раднике.

Члан 29.

Прозори и кровни прозори морају да буду пројектовани и изведени са опремом или на други начин опремљени уређајима који омогућавају њихово чишћење без ризика по раднике који обављају то чишћење и остале раднике који се налазе у непосредној близини.

9. Врата и капије

Члан 30.

Положај, број и димензије врата и капија, као и материјали од којих су израђени морају да буду одређени у зависности од природе и намјене просторија или простора.

Члан 31.

(1) Провидна врата морају да буду обиљежена одговарајућим, лако уочљивим ознакама.

(2) Салонска врата и капије морају да буду провидни или да имају провидне површине.

(3) Ако провидне или прозирне површине на вратима и капијама нису израђене од безбједних материјала и ако постоји опасност да, у случају лома врата или капије, радници претрпе повреду, те површине морају бити заштићене од лома.

(4) Клизна врата морају да буду уграђена са безбједносним уређајем који спречава да врата искоче из шина и да се сруше.

(5) Врата и капије који се отварају на горе морају да буду уграђени са механизмом који спречава њихов пад.

(6) Врата дуж саобраћајних површина за евакуацију морају да буду обиљежена на одговарајући начин и изведена тако да се могу отворити са унутрашње стране брзо и лако у сваком тренутку без било каквих препрека или помагала док су радници присутни на радним мјестима.

(7) У непосредној близини капија које су намијењене за пролаз возила морају да буду и посебна врата за пролаз лица, уколико пролаз лица кроз те капије није безбједан и та врата морају бити видно обиљежена и увијек слободна.

(8) Врата на механизовани погон морају да функционишу тако да радници нису изложени опасностима од настанка повреда и морају да буду уграђена са заштитном блокадом за тренутно заустављање, која мора да буде лако уочљива и приступачна.

(9) Уколико се, у случају нестанка напајања, врата не отварају аутоматски, мора постојати могућност да се ручно отварају.

(10) Врата на просторијама код којих постоји опасност од експлозије израђују се од материјала који не може да произведе варницу, а постављају се тако да се отварају у правцу излаза.

10. Саобраћајне површине

10.1. Саобраћајне површине - опасне зоне

Члан 32.

(1) Саобраћајне површине, укључујући степеништа, непокретне љестве, мјеста и рампе за утовар и истовар, морају да буду размјештене и изграђене тако да се обезбиједи

једноставан, безбједан и одговарајући приступ лицима и возилима на начин да радници који раде у близини тих саобраћајних површина не буду изложени опасностима.

(2) Димензије саобраћајних површина за кретање лица и/или превоз робе морају да буду одређене у зависности од броја могућих корисника и врсте активности које се обављају.

(3) Ако се саобраћајне површине користе за кретање возила, мора се обезбиједити довољно широк и безбједан пролаз за кретање лица.

(4) Између саобраћајних површина за кретање возила и врата, капија, пролаза за лица, ходника и степеништа потребно је обезбиједити довољну ширину пролаза.

(5) У зависности од намјене радне просторије и врсте опреме, саобраћајне површине морају да буду видно обиљежене одговарајућим ознакама.

(6) Саобраћајне површине морају се редовно контролисати и одржавати у исправном стању.

(7) Саобраћајне површине се постављају у нивоу пода тако да одступање не прелази ± 1 cm.

(8) Саобраћајне површине и пролази у радним просторијама морају да буду изведени тако да њихова ширина буде једнака или већа од одговарајуће вриједности наведене у Табели 2. Прилога, који је саставни дио овог правилника.

Члан 33.

(1) Ако на радним мјестима постоје мјеста којима је приступ ограничен - опасне зоне, те зоне морају да буду опремљене направама које спречавају приступ неовлашћеним лицима.

(2) Потребно је предузети одговарајуће мјере у циљу заштите радника који су овлашћени да улазе у опасне зоне и опасне зоне морају бити јасно обиљежене одговарајућим ознакама.

10.2. Саобраћајне површине на отвореном простору

Члан 34.

На саобраћајним површинама на којима се крећу возила обезбјеђују се:

а) саобраћајни знаци и везе са путевима у складу са прописима о безбједности саобраћаја,

б) прописано освјетљење за вријеме рада ноћу и у условима смањене видљивости,

в) посебне површине за паркирање путничких и теретних возила,

г) посебни знаци упозорења, сигнали или браници на мјестима која немају довољну прегледност.

Члан 35.

(1) Ширине саобраћајних површина и растојања за слободно кретање возила и терета морају да буду једнаке или веће од одговарајућих вриједности наведених у Табели 3. Прилога, који је саставни дио овог правилника.

(2) Разводи инсталација електричне енергије, водовода, канализације, гасова, пара, компримованог ваздуха постављају се изван саобраћајних површина и других мјеста гдје постоји могућност њиховог механичког оштећења.

11. Степеништа, покретне степенице и стазе

Члан 36.

(1) Степеништа се изводе и одржавају тако да обезбјеђују:

а) несметано излажење из свих дијелова објекта,

б) потребну пропусну моћ,

в) најкраћи пут према излазу из објекта са јасно означеним смјером кретања ка степеништу.

(2) Степеништа се изводе са степеницама једнаког облика и димензија.

(3) Завојно степениште изводи се тако да, на најужем дијелу, ширина газашта не буде мања од 10 cm.

Члан 37.

Покретне степенице и стазе морају да функционишу безбједно и морају да буду опремљене са свим неопходним заштитним уређајима и лако уочљивим и доступним заштитним блокадама.

Члан 38.

На степеништу које има преко 10 степеника заштитна ограда се поставља са обје стране, а на степеништу до 10 степеника, уколико не премошћава подлогу на коју се може пасти са висине веће од једног метра, ограда се може поставити само са једне стране.

12. Заштитне ограде

Члан 39.

Пролази, прелази, радне платформе и сва радна мјеста на висини већој од једног метра од пода или подлоге на коју се може пасти ограђују се заштитном оградом.

Члан 40.

(1) Заштитне ограде изводе се тако да обезбјеђују:

а) стабилност појединих елемената, међусобне везе елемената и ограде у цјелини, прорачунатих на најнеповољније хоризонтално и вертикално оптерећење које се може појавити,

б) да елементи испуне ограде буду са унутрашње стране стуба ограде,

в) да висина од површине пода или подлоге до горње ивице ограде не буде мања од 100 cm, а код косих ограда на степеништима да висина буде најмања 100 cm мјерено вертикално од средине газашта до горње ивице ограде,

г) да крајеви елемената ограде буду чврсто ослоњени, да не буду постављени у облику препуста,

д) да површине елемената ограде буду глатке и без неравнина о које би се могли повриједити дијелови тијела радника или закачити одјећа.

(2) Попуна заштитне ограде изводи се тако да:

а) ако се попуна заштитне ограде изводи од дужинских међупречки, треба да се предвиди довољан број међупречки, тако да њихов размак не буде већи од 25 cm,

б) ако се попуна заштитне ограде изводи у облику вертикалних пречки, тада њихова међусобна удаљеност не смије бити већа од 14 cm.

13. Мјеста и рампе за утовар и истовар

Члан 41.

(1) Мјеста и рампе за утовар и истовар морају да одговарају димензијама терета којим се манипулише.

(2) Мјеста и рампе за утовар и истовар морају да имају најмање један излаз, а када је то технички могуће, морају имати излазе на двије стране.

(3) Рампе за утовар и истовар морају да буду обезбјеђене тако да се спречава пад радника.

(4) Мјеста и рампе за утовар и истовар морају да имају структуру и стабилност који одговарају њиховој намјени.

(5) Мјеста и рампе за утовар и истовар морају бити ноћу освјетљене свјетлошћу јачине најмање 10 lx.

Члан 42.

(1) Саобраћајне површине ка мјестима и рампама за утовар и истовар морају да буду очишћене од леда и снијега и посуте пијеском или шљунком.

(2) Ширина саобраћајних површина из става 1. овог члана не смије бити мања од 5 m при двосмјерном кретању возила, односно 3 m при једносмјерном кретању возила.

(3) Приликом постављања возила на мјестима и рампама за утовар и истовар, растојање између возила која стоје у колони не смије бити мање од 1 m, а растојање између возила која стоје једно поред другог не смије бити мање од 1,5 m.

(4) Брзина кретања возила на мјестима и рампама за утовар и истовар и саобраћајним површинама ка њима не смије бити већа од 10 km/h, а у затвореним магацинима и складиштима не смије бити већа од 5 km/h.

14. Димензије радних и помоћних просторија - слободан простор за раднике

Члан 43.

(1) Радне просторије морају имати довољну висину, површину пода и ваздушни простор тако да је радницима омогућено да безбједно обављају свој рад, без ризика по њихову безбједност, здравље и благостање на раду.

(2) Вриједности чисте висине, површине и запремине по једном раднику морају бити једнаке или веће од одговарајућих врједности наведених у Табели 4. Прилога, који је саставни дио овог правилника.

(3) Чистом висином просторије сматра се свијетла висина од завршеног пода до завршене таванице без неравнина, инсталација и уређаја.

(4) Слободном површином пода сматра се површина пода без опреме за рад, инсталација, материјала, готових производа и инвентара, осим радног стола и столице.

(5) Слободном запремином сматра се ваздушни простор, без опреме за рад, инсталација, инвентара и простора који се користи за складиштење.

Члан 44.

(1) Величине слободних простора на радним мјестима морају бити такве да омогућавају радницима несметано кретање ради обављања радних активности.

(2) Чиста висина помоћних просторија обезбјеђује се и одржава тако да не буде мања од 2,60 m.

(3) Привремене објекти, типа контејнера или киоска, у којима се налазе просторије за радна мјеста могу се користити за радна мјеста ако чиста висина просторија није мања од 2,20 m.

15. Просторије за одмор

Члан 45.

(1) У циљу безбједности и здравља радницима морају да буду обезбјеђене приступачне просторије за одмор у зависности од врсте послова и броја присутних радника.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на раднике који раде у канцеларијама или сличним радним просторијама у којима је обезбјеђен одговарајући одмор током паузе.

Члан 46.

(1) Просторије за одмор морају да буду довољно велике и опремљене одговарајућим бројем столова и сједишта са наслоним за довољан број радника и у тим просторијама потребно је спровести одговарајуће мјере како би се заштитили непушачи од штетног утицаја дуванског дима.

(2) Ако се просторије за одмор користе за узимање хране, морају да имају умиваоник са топлом и хладном водом и обезбјеђено провјетравање.

(3) Ако у току рада долази до редовних и честих прекида рада, а просторија за одмор није обезбјеђена, мора се обезбједити друга просторија у којој радници могу да бораве у току тих прекида и у тим просторијама предузимају се одговарајуће мјере како би се заштитили непушачи од штетног утицаја дуванског дима.

Члан 47.

Трудницама и мајкама које доје мора се обезбједити, у одговарајућим условима, простор за одмор и опуштање.

16. Санитарне просторије

16.1. Гардеробе и гардеробни ормани

Члан 48.

(1) Адекватне гардеробе и гардеробни ормани морају да буду обезбјеђени за раднике који користе радна одјела

и униформе уколико се због здравствених или других разлога не може очекивати да се пресвлаче у другим просторијама.

(2) Гардеробе морају бити приступачне, довољног капацитета и да имају мјеста за сједење.

(3) Гардеробе морају да буду довољно велике и да у њима сваки радник има могућност да закључа своју личну одјећу и ствари у току радног времена.

(4) Када околности то захтијевају, као што су опасне материје, влага, нечистоћа, морају се обезбједити услови у којима се радна одјећа чува на мјесту одвојено од личне одјеће и ствари.

Члан 49.

(1) Неопходно је обезбједити одвојене гардеробе или одвојено коришћење гардероба за мушкарце и жене.

(2) Уколико није неопходно обезбједити гардеробе, у смислу одредаба из члана 48. став 1. овог правилника, тада за сваког радника мора да буде обезбјеђен простор у којем може да одложи своју личну одјећу.

(3) Температура ваздуха у гардеробама не смије да буде мања од 17 °С.

16.2. Тушеви, умиваоници и тоалети

Члан 50.

(1) За раднике мора да буде обезбјеђен довољан број одговарајућих тушева, ако то захтијева природа посла или из здравствених разлога, а нарочито за раднике који обављају послове при којима долази до прљања, квашења тијела и одјеће, знојења и појаве прашине, као и за раднике који раде са отровним, заразним или јонизујућим материјама и раднике који учествују у процесу прераде прехранбених производа или израде стерилних материјала.

(2) Неопходно је обезбједити одвојене тушеве или одвојено коришћење тушева за мушкарце и жене.

Члан 51.

(1) Купатила са тушевима морају бити довољно велика како би сваки радник могао да се опере без ограничења у погледу услова или одговарајућих хигијенских стандарда. Тушеви морају да имају топлу и хладну текућу воду.

(2) Број тушева у купатилу одређује се зависно од врсте послова и броја присутних радника, тако што се:

а) за послове код којих долази до појаве штетних материја, прашине и јачег знојења, или долази до квашења обуће и одјеће обезбјеђује се један туш на највише пет радника,

б) за послове код којих долази до појаве прашине и јачег знојења, или долази до квашења обуће и одјеће обезбјеђује се један туш на највише десет радника,

в) за послове код којих не долази до јачег знојења, прашине, квашења обуће и одјеће, односно код којих не долази до појаве штетних материја обезбјеђује се један туш на највише 20 радника.

Члан 52.

(1) Уколико није неопходно обезбједити тушеве у складу са одредбама члана 50. став 1. овог правилника у близини радних мјеста и гардероба мора да буде обезбјеђен довољан број умиваоника са текућом водом, а топло водом ако је потребно.

(2) Неопходно је обезбједити одвојене умиваонике или одвојено коришћење умиваоника за мушкарце и жене, уколико то захтијевају разлози за приватност.

(3) Уз умиваонике радници морају имати на располагању средства за умивање и дезинфекцију руку, као и средство за сушење руку.

(4) Ако су просторије са тушевима или умиваоницима одвојене од гардероба, те просторије морају да буду непосредно повезане.

Члан 53.

(1) У близини радних мјеста, радних просторија, просторија за одмор, гардероба и просторија са тушевима, морају бити обезбијеђене посебне просторије са одговарајућим бројем тоалета и умиваоника.

(2) Потребно је обезбиједити одвојене тоалете или одвојено коришћење тоалета за мушкарце и жене.

17. Просторије за пружање прве помоћи

Члан 54.

(1) У зависности од величине објекта, врсте послова и учесталости повреда на раду мора да буде обезбијеђена једна или више просторија за пружање прве помоћи.

(2) Гдје постоји већа могућност настанка повреда на раду, на сваких 100 радника мора да буде обезбијеђена најмање једна просторија за пружање прве помоћи.

Члан 55.

(1) Просторије за пружање прве помоћи морају бити опремљене неопходним инсталацијама, опремом за пружање прве помоћи и приступачне за манипулацију носилима.

(2) Просторије за пружање прве помоћи морају бити обиљежене одговарајућим ознакама.

(3) Опрема за пружање прве помоћи мора да буде доступна и приступачна на свим мјестима гдје услови рада то захтијевају и обиљежена у складу са прописима.

(4) Адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе, као и имена радника који су оспособљени и одређени за пружање прве помоћи, морају бити истакнути на видном мјесту.

18. Радна мјеста у објектима намијењеним за рад на отвореном или на отвореном простору

Члан 56.

Радна мјеста, саобраћајне површине и други простори или инсталације који се налазе на отвореном, а на којима раде или их користе радници приликом обављања својих радних активности морају да буду организовани на начин да омогуће безбједно кретање лица и возила.

Члан 57.

(1) Одредбе које се односе на саобраћајне површине - опасне зоне, мјере за покретне степенице и стазе и мјеста за рампе за утовар и истовар, примјењују се на главне саобраћајне површине на локацији послодавца, на саобраћајне површине које се користе за редовно одржавање, прегледе и испитивање инсталација, као и на мјеста и рампе за утовар и истовар.

(2) Одредбе које се односе на саобраћајне површине - опасне зоне примјењују се и за рад на отвореном простору.

Члан 58.

(1) Простор за рад на отвореном мора бити освијетљен вјештачким освјетљењем када природно освјетљење није задовољавајуће.

(2) Радна мјеста на отвореном простору морају бити тако уређена да радници који раде на тим радним мјестима:

а) буду заштићени од неповољних временских прилика и предмета који могу пасти,

б) нису изложени нивоима физичких, хемијских, биолошких или осталих утицаја који су штетни по безбједност и здравље,

в) могу брзо да напусте своја радна мјеста и да се скло-не на безбједно подручје,

г) имају обезбијеђену прву помоћ и

д) не могу да се оклизну и падну.

(3) У непосредној близини мјеста гдје се обављају технолошки процеси на отвореном простору или врши транспорт опасних материја постављају се славине или тушеви са чистом, текућом водом.

III - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 59.

Послодавци који су, прије ступања на снагу овог правилника, започели обављање дјелатности, односно обезбијеђени радници рад на радном мјесту на којем су примијењене опште мјере заштите на раду за грађевинске објекте намијењене за радне и помоћне просторије дужни су да свој рад ускладе са одредбама овог правилника у року од три године од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 60.

Ступањем на снагу овог правилника престаје примјена преузетог Правилника о општим мјерама заштите на раду за грађевинске објекте намијењене за радне и помоћне просторије и радне просторе ("Службени лист СРБиХ", број 5/88).

Члан 61.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 16-04/3-020-31/12
14. марта 2012. године
Бања Лука

Министар,
Петар Ђокић, с.р.

Прилог

Табела 1.

Врста рада	Температура спољашњег ваздуха								
	до +5 °C			од +5 °C до +15 °C			више од +15 °C		
	Температура [°C]	Рел. влажност [%]	Брзина струјања [m/s]	Температура [°C]	Рел. влажност [%]	Брзина струјања [m/s]	Температура [°C]	Рел. влажност [%]	Брзина струјања [m/s]
Лаки рад (рад без физичког напрезања)	18-28	max 75	max 0,3	18 - 28	max 75	max 0,6	max 28	28 °C → 55 26 °C → 60 24 °C → 65 < 24 °C → 73	max 0,5
Средњи рад (лаки физички рад)	15-28	max 75	max 0,5	15-28	max 75	max 0,6	max 28	28 °C → 55 26 °C → 60 24 °C → 65 < 24 °C → 73	max 0,7
Тешки рад (тешки физички рад)	15-28	max 75	max 0,5	15-28	max 75	max 0,6	max 28	28 °C → 55 26 °C → 60 24 °C → 65 < 24 °C → 73	max 1,0

Табела 2.

Саобраћајне површине и пролази		Ширина [m]
Главна саобраћајна површина – пролаз за раднике		1,50
Споредна саобраћајна површина – пролаз за раднике		1,00
Пролази за чишћење, одржавање и послуживање опреме за рад		0,75
Саобраћајна површина за кретање возила		1,80
Додатак на ширину возила, односно најширег дијела који се превози да би се добила оптимална ширина пролаза		0,80
Просторије ширине до 15 m – један пролаз		1,80
Просторије ширине од 16 m до 40 m – један пролаз		2,40
Просторије ширине од 41 m до 80 m	један пролаз	3,00
	два пролаза по	2,00
Просторије ширине преко 80 m, на сваких 40 m ширине по један пролаз		3,00

Табела 3.

Саобраћајне површине и пролази на отвореном	Ширине и растојања [m]
Ширина једносмјерне саобраћајне површине	3,00
Ширина двосмјерне саобраћајне површине	5,00
Хоризонтално растојање између објекта и габарита возила мјерено по ширини	0,75
Вертикално растојање између објекта и габарита возила мјерено по висини	0,50
Ширина пролаза са сваке стране бочних ивица габарита возила	0,50
Висина пролаза више од висине габарита возила	0,50

Табела 4.

Послови који се обављају у радној просторији	Најмања величина слободног простора		
	Чиста висина [m]	Површина по једном раднику [m ²]	Запремина по једном раднику [m ³]
Производни процеси у халама, погонима, радионицама и сл., гдје се у процесу рада не појављују штетности	2,80	2,00	10,00
Производни процеси у халама, погонима, радионицама и сл., гдје се у процесу рада појављују штетности	3,00	2,00	12,00
Пројектантски и административни послови	2,50	3,00	10,00
Производни процеси у објектима у старим градским језгрима и сл., гдје се у процесу рада не појављују штетности	2,20	2,00	10,00

715

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на основу члана 95. Закона о заштити животне средине - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", бр. 28/07, 41/08 и 29/10), члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 7. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине ("Службени гласник Републике Српске", бр. 15/07 и 36/08), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е**О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

1. Утврђује се да Технолошки факултет Зворник, Универзитет у Источном Сарајеву, испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

2. Ово рјешење подлијеже ревизији након истека рока од четири године од дана доношења Рјешења. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

3. Ово рјешење објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 14-Е/08
19. марта 2012. године
Бања Лука

Министар,
Сребренка Голић, с.р.

Агенција за осигурање Републике Српске

На основу члана 7. став 2. алинеја 7. и члана 9. став 1. алинеја 2. Закона о друштвима за осигурање ("Службени гласник Републике Српске", бр. 17/05, 1/06, 64/06 и 74/10), члана 16. став 2. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 102/09), члана 16. став 1. алинеја 2. Статута Агенције за осигурање Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 30/06) и члана 5. Одлуке о начину утврђивања и обрачуна доприноса Заштитном фонду Републике Српске, роковима уплате и начину вођења средстава доприноса ("Службени гласник Републике Српске", бр. 80/09 и 40/10), Управни одбор Агенције за осигурање Републике Српске, на сједници од 22. марта 2012. године, донио је

ОДЛУКУ**О ПЛАЋАЊУ ДОПРИНОСА ЗАШТИТНОМ ФОНДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2012. ГОДИНИ****I**

Овом одлуком утврђује се допринос Заштитном фонду Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) за 2012. годину, за друштва за осигурање која у Републици Српској обављају осигурање од аутоодговорности (у даљем тексту: чланови).

II

Основица за утврђивање доприноса чланова Заштитном фонду за 2012. годину је обрачуната премија осигура-